

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 80 cr. pentru fie-care publicare.

Cabinetul Sturdza în România.

Crisa ministerială provocată de junimiști pe timpul manevrelor din România s'a terminat, și încă s'a terminat precum nu o credeau conservatorii, cari voiau ca ei singuri să formeze un cabinet de tranziție, carele să disolve corpurile legiuitoare actuale, să conducă alegerile și numai dacă nu li-ar succeda a-și crea o majoritate nouă se facă loc altora în urma votului legislativei.

Regele Carol n'a încuviințat această cerere a conservatorilor, ci primind dimisiunea întregului cabinet Catargiu, a abandonat pe conservatori și a dat puterea pe mâna partidului liberal, incredințând pe șeful lor, pe dnul Dumitru Sturdza cu compunerea noului cabinet dându-i și facultatea de a disolva corpurile legiuitoare.

Acosta este ordinea normală în state constituționale.

După un period ore-care, dacă partidul dela putere a obosit, sau în exercitarea puterii și în conducerea eserciului a făcut greșeli esențiale, are să se retragă și să facă loc partidului opozițional.

Până acuma nu sunt cunoscute adevăratele cauze a căderii conservatorilor.

Negreșit mult va fi contribuit la acesta și cazul Behring din Galați, în care s'au dovedit de compromiși și funcționari înalți, cari erau conservatori.

În România ca și la noi sorțea guvernelor este în mâna domnitoriului. Până n'a încă nici un cabinet de partid acuma în parlament, pentru-că fie care cabinet ajuns la putere scie să-și creeze parlamentul după chipul și asemenarea sa, și chiar pentru acesta, în România ca și la noi nu este cu puțință ca însuși partidul guvernamental să dea vot de blam cabinetului ieșit din sinul său, precum adeseori am vădit în Franța și în Anglia.

Până când astfel își vor pricepe partidele chemarea, poziția domnitoriului este foarte grea în România, având el a suplini și pe parlament într-o aprecia opinie publică a cetățenilor statului și a afla momentul sosit pentru schimbarea guvernului.

Doisprezece ani au stat la putere partidul liberal cu Ioan Brătianu în frunte, în care timp s'au creat cele mai epocale instituțiuni ale statului, s'au proclamat independența lui și pe capul principelui Carol s'a pus coroana de Rege, — în parlament avea majoritate preponderantă, și totuși l'a trântit „strada”, a trebuit să se retragă și să facă loc conservatorilor, cari coaliți cu junimiști, cari atunci erau numai un partid literar și mic, dar de bărbați tineri și valoroși, au guvernat șapte ani, cari în puterea reformelor legislative, a succeselor economice și a măreșelor instituțiuni ce le-au creat asemenea se pot numi ani de glorie pentru statul român.

Abia s'au rentors guvern și domnitor dela Cernavoda, unde totă lumea i-a admirat pentru terminarea grandiosului pod peste Dunăre, și imediat după rentorcere dela manevrele,

care au constatat practicabilitatea fortificațiilor capitalei, ambele creațiuni epocale inițiate de liberali, dar executate cu toată loialitatea și însuflețirea de guvernul Catargiu, și guvernul conservator a trebuit să facă loc guvernului liberal.

Așa a voit Regele Carol, și Regele Carol este om înțelept și scie ce face.

Stările din România nu se pot judeca după tipicul altor state din Occident, nici chiar după stările din statul nostru, unde principiul dinastic este tradițional, este un cult înăscut cetățenilor statului.

În România tradițiunea era înainte de Carol, ca tot la șapte ani să se schimbe chiar și domnitoriul.

Și astăzi chiar se agită cu cuvântul și prin presă nu numai contra guvernului, dar și în contra domnitoriului și a dinastiei sale.

Omenii încă nu sunt toți împăcați cu o stabilitate în fruntea statului nici cu privire la forme nici la persoane.

Regele Carol are greua misiune de a împăcătenii în România principiul monarhiei din dinastic.

Partidele din opozițiune după ce se mai reculeg și-și espiează sau se uită păcatele ce le făcuse când erau la putere, pretind cu toate mijlocele schimbare, și dacă nu o pot esopera acesta pe cale normală, pe calea alegerilor, o forțază prin presă prin întruniri și chiar prin amenințări la adresa Coronei.

Tote acestea sunt permise în România, și în fine regele înțelept caută să molcomască spiritele, și din când în când vine întru ajutorul opoziției și aceea ce trebuie să facă parlamentul o face el.

Și bine face, pentru-că stând prea mult un partid politic la putere, vrând nevrând produce abuzuri de putere și demoralisări în administrațiune, și nu este bine ca timp îndelungat o parte a cetățenilor statului să fie eschisă dela conducerea lui dela beneficiile lui chiar.

Acoste resone credem noi că au fost adevăratul motiv, pentru care regele Carol după șapte ani de post, a chemat erași pe liberali la guvern, și suntem convinși că dacă va trăi, cel mult după alți șapte ani și pe ei îi va înlocui cu alt partid opozițional.

Noi firesce numai bucura ne putem dacă România totdeauna va avea un guvern consciu de chemarea sa, un guvern tare și înțelept, care va conduce statul spre mulțămirea cetățenilor săi frați de sânge ai noștri, și vom fi fericiți dacă ca români vor scie crea astfel de situațiune internațională, în carea se pôtă susține raporturi amicale și sincere cu statul nostru.

Partidul liberal din România, carele are atâtea lucruri mărețe din trecut la activul său, sperăm că nici într-o privință nu se va lăsa să fie întrecut de antecesorii sei.

Noul cabinet este compus din următorii domni:

D. Sturdza președinte de consiliu și ministru al afacerilor străine;
N. Fleva interne;
E. Statescu justiție;

C. Stoicescu lucrări publice;

G. Cantacuzino finanțe;

G. Palladi domenii;

General Budisteanu resboiu; și

P. Poni instrucție publ. și culte.

Fiind-că dnul D. Sturdza ca șef al opozițiunii s'a folosit și de cestiunea națională a noastră, carea în anii din urmă era o temă foarte populară în România, agitând cu ea contra guvernului, nu numai în presă și în întruniri publice ci chiar și în senat, al cărui membru era, — presa magiară nu e prea încântată de cabinetul Sturdza, ér de altă parte „Tribuna” ăice că „este un eveniment de mare importanță și pentru noi românii din statul S-tului Stefan”, cao „victorie a curentului național”.

Ar fi lucru foarte dureros, când „curentul național român” în România ar putea constitui pedecă pentru un bărbat de stat „pe ani mulți” cum ăice „Tribuna” de a ajunge la putere „ca un tribun străin, nepotrivit pentru vremurile ce străbatem”.

Nu mai suntem în timpurile famarioților.

Dar nu ni se cuvine nici se fim atât de naivi în politică, ca se facem pe cineva răspundător când este la putere pentru cuvintele rostite când era în opoziție, seu se cerem noi din alt stat ca dl Sturza, ca guvern, cu periclitarea intereselor statului seu, se realizeze pentru noi tot ce pretindea dela guvern când el era șeful opoziției. Dacă undeva, apoi în politica internațională „honores mutant mores”.

Nu va face nici dl Sturza mai mult pentru noi pe acest teren, decât îi vor permite raporturile amicale între România și Austro-Ungaria, ceea-ce suntem convinși că a făcut și guvernul conservator, al cărui membri ca indiviți n'au fost mai puțin buni români decât dl Sturza, ba ne temem, că va avé ocasiune și dl Sturza ca guvern, ca să fie combătut de un Tache Ionescu și alți colegi de ai săi conservatori, pentru-că nu face aceea ce ar trebui să facă pentru noi.

Acoste sunt lucruri, care pe noi n'au să ne prea impresioneze, ci să căutăm să ne facem datoria noastră aici, cercând căi și mijloce, ca să ne putem susține și progresa ca români, ér cât pentru frații noștri din România să fim mulțămiți, dacă ei totdeauna vor avé guverne, care vor înălța în ochii lumii prestigiul statului lor și vor pute stăpâni un popor fericit, căci a lor prestigiu și fericire și pe noi ne va însușe și întări în greua luptă ce siliți suntem a o purta pentru esistența noastră națională.

Creștini și iudei contra creștinismului.

Nici n'au fost intrat încă în vîgore năuetele legi politice-bisericesci introduse cu 1 Octobrie a. c. n., și aceea, cari cu multă revnă au confluat la crearea lor și cu mai mult dor le-au așteptat, deja au și început a și arăta tendențele dușmănoase față de societatea creștină din acest stat și față de po-

pórele, contra cărora cu vedită ten dență s'au adus.

Adevărat, că legile acestea au fost create pe lângă jidani cu mare majoritate de creștini, de diverse confesiuni, cu escepțiunea clerului romano-și greco-catolic și a celui greco-oriental, dar, că la aducerea lor au contribuit și motive și s'au urmărit și scopuri iudaice, precum și scopuri de magiarisare, acum nu mai încapă nici o îndoelă.

Dovadă casul dela Nagy-Maros, unde notariul jidan a pretins depărtarea crucii din sala ședințelor comunale sub pretecest, că acolo se vor cununa și ómeni cari nu recunosc crucea, și casul dela Brașov, unde pe un copel român botezat Radu l'au introdus în matricula de stat cu numele Rudolf, în contra voinței părinților lui.

Că jidanilor nu le-a păsă de doctrinele bisericești creștine la crearea acestor legi, nu ne mirăm de loc, căci lor le sunt folositoare din toate punctele de vedere; dar, că creștinilor, cari au conlucrat la aducerea aceloră, nu le-a păsă de doctrinele proprii lor bisericești, acesta ne dóre, și ne dóre cu atât mai mult, cu cât suntem mai tare convinși, că nici un stat ridicat pe ruinele bisericești, nu mult timp s'a putut susține.

Dovadă Francia pe timpul marelui sale revoluțiuni din secolul trecut și alte state.

Au dór cugetă conducătorii magiarilor, că câștigând vre-o câți va renegați în favorul ideei de stat magiar, ori magiarisând per abusus numele și localitățile nemagiarilor, sau dacă le-ar succeda a magiarisa chiar toate popórele din acest stat, despre ce hotărit ne îndoim, și au asigurat esistența statului pentru vecie? Nici decât!

Și romanii antici au romanisat popórele și țările supuse lor și au ridicat monumente de pétră și fer prin toate părțile lumii pe unde au ajuns, și cu toate acestea, ce s'a ales din vasul lor imperiu?! Ruine și ér ruine!..

Pentru ce? Pentru că l'au clădit de pe bazele religiunii pe care l'au clădit strămoșii lor și au cercat a-l strămuta pe base străine, esclusiv lumesci, create în mod greșit de ei, baze și instituțiuni la adăpostul cărora fără genare să și pôtă satisface tuturor pasiunilor lor, cari numai pentru fericirea indiviților și a societății nu sunt favorabile.

Ar avé încâtva rostul lor și aceste legi, dacă statul, atunci când a lipsit de dreptul public și privat instituțiunile bisericești atacate printr'ensele, le-ar fi susținut acestora barem prin doi-trei paragrafi autoritatea lor morală obligând pe cetățeni a le observa barem pe cei nainte. Și acesta chiar în interesul seu mai bine priceput.

Căci dacă statul pretinde dela biserica observarea legilor sale, cu tot dreptul póte pretinde și biserica dela stat observarea și apărarea instituțiilor sale, și acesta: pentru fericirea temporală și eternă a membrilor ei, cari sunt totodată și membri ai statului.

Au dór cugetă conducătorii actuali ai statului nostru, că pentru susținerea acestuia n'au lipsă de spriginul

moral al bisericii, căci acolo le sunt în cas de lipsă baionetele gendarmilor și ale miliției? Dar nu tocmai militarismul prepotent a dus pe cel mai puternic stat al lumii, statul roman, la perire?

Bine să-și dea seama puternicii țării cu aceste împrejurări, și să se nădărnicească a-și repara greșelile cât mai curând, până mai e timp și mai este ce salva din bazele creștine ale statului, foarte zguduite prin aceste legi.

Revista politică.

Am amintit în diarul nostru, că ministrul de externe al Rusiei, principele Lobanoff, a asistat la manevrele armatei franceze în Mirecourt, și că din acest incident presa radicală franceză a înjghebat o puternică alianță între Rusia și Franța, a cărei rezultat ar fi fost să fie revanșa mult dorită de Germania.

Tot acest principe Lobanoff a petrecut în zilele acestea prin Berlin, a avut întrevederi cu împăratul Germaniei și cu cancelarul acestuia, principele Hohenlohe. După cum spun gazele germane, principele Lobanoff a fost primit cu toată căldura. Nu scim, ce va mai dice acum presa răsunătoare a Franței. Interesant e interviul, care l'a avut ministrul de externe rusesc cu un raportor al diarului „Times”. Principele Lobanoff i-a spus următoarele: „Am fost surprins de impresia, ce-a făcut asupra mea Franța, impresia unei puteri pacifice, care are încredere în sine. Am avut ocazie, să observ organizația militară și s'o admir, însă nu cred, că greșesc, când dic, că cea mai de căpetenie și mai stăruitoare grijă a acestora, a căror opinie valorează ceva, este procsima esoposiție universală, la care vreau să triumfe față cu toată lumea; operele de pace sunt bucuria lor. Parisul și provincia gândesc cu totul altfel de altfel asupra acestor lucruri. În provincie lumea e foarte indiferentă față cu schimbările de ministerii, cât timp guvernul dă ocazie de lucru și economie. Provinciile n'ar urma astăzi Parisului, dacă s'ar răscula; dacă ar fi existat comuna, atunci o ar fi spriginit unele cetăți mari, ca Lyonul și Marseille; restul Franței n'ar fi urmat-o”.

Principele Lobanoff vorbi apoi și de împregiurările germane și numi căderea lui Bismarck unul din cele mai însemnate evenimente ale timpului nostru, care însă n'a venit pe neașteptate, căci se știa, că împăratul și Bismarck nu pot lucra împreună. „Eu nu cunosc pe împăratul”, continuă principele Lobanoff, „însă eu am cunoscut pe tatăl său și știu, că împăratul îi seamănă așa de puțin, cum nu mai pot să-măna doi oameni. Acum sboră împăratul cu avântul propriu; lui îi place, să se sfătuiască cu principele Hohenlohe, a cărui înțelepciune și temperament împăciuitoare e un mare avantaj. Eu am vădut de curând pe principele Hohenlohe exercitându-și oficiul sau cu rezignatie patriotică; el nu e chinut de ambiție, însă sunt momente, în cari omul nu se poate subtrage dela apelul făcut supunerii sale. Războiul din 1870 a fost o nenorocire pentru lume, căci a lăsat sensibilități, cari nu lasă pe Europa să ajungă la liniște. Rău e și sufragiul universal, care a făcut posibilă social democrația întrarea în parlament, ceea-ce, se înțelege, pentru împăratul constituie un isvor de îngrijiri. E greu de prevădut, cum se va apăsă de acest pericol. Dacă încep social democrația cu forța, atunci ei ar putea fi puși la regulă prin forță, dar nu poți aplica forța față cu oameni, cari nu se lasă a fi răpiți la fața de forță, ci-și urmăresc scopul lor cu mi-

lăce legale. Este o dovadă de înțelepciune, că acesta e cea mai principala îngrijire a împăratului!”

Îmbunătățirea referințelor sanitare.

Dacă vom să judecăm asupra referințelor sanitare în un municipiu, la locul prim trebuie să ne punem întrebarea, dacă oomunelor singurătate li stă în cas de necesitate la dispoziție ajutoriu medical, și în legătură cu acesta, dacă sunt date condițiunile pentru asigurarea existenței medicilor comunali și de cerc spre a se evita o vacanță mai lungă a cercurilor de medici, și o continuă schimbare a acestora. În puține cuvinte, dacă e asigurată existența în cele materiale a medicilor comunali și de cerc (salariu corespunzător, pensie potrivită după un serviciu mai lung, sau la cas de nenorocire obvenită din împlinirea datorințelor).

La locul al doilea vine întrebarea, dacă sunt organe pentru serviciul polițial sanitar (medic districtual, protofisic comitatens) și dacă condițiunile de existență ale acestor medici sunt de natură, ca ei să poată o practică mai restrânsă și să poată împlini cu acuratețe și cu toată devoțiunea obligă mințile oficiului, pe cari le impune legea și instrucțiunile.

Abia la locul al treilea vine întrebarea, că în cât pte da aplomb afacerilor sanitare organul executiv chemat a execută după referințele locale ale municipiului diferitele ordinațiuni ministeriale în cele sanitare.

Dacă examinăm referințele sanitare ale țării noastre în direcțiunile indigite, dăm de puține greutăți, căci raportul ministrului de interne promovat la dietă despre referințele sanitare în anul 1893 — cu excepțiunea întrebării din urmă — în cifre ne dă un răspuns, care nu se poate combate.

Din acest raport aflăm, că din 1100 de posturi sistemate pentru medici de cerc 172, așa-dar aproape 1/7 au rămas neimplinite, și prin urmare în o considerabilă parte a țării populațiunea, sau nu a avut ajutoriu medical, sau dacă da, a trebuit să ajungă la el numai după grele jefte; mai aflăm și aceea, că în general dotațiunea medicilor de cerc atinge suma de 553 fl. în care dacă nu mă înșel vine computat și paușalul de drum.

Abstragând dela împrejurarea, că acești pioneri ai oficiului public sanitar în cele mai multe cazuri sunt isoiați de lumea cultă, mai vine și împrejurarea că ei ajung foarte greu la neînsemnatul lor salariu, în cele mai multe cazuri sunt dați discrețiunii primariului comunal; apoi nu au nici un prospect de pensie, un gravamen acesta, căruia s'a dat expresie din partea medicilor de cerc, și căruia mai cu samă se dă expresie prin numărul locurilor vacante prin abdicarea medicilor de cerc.

Nu pot să nu amintesc și împrejurarea, că dotațiunea medicilor comunali în termin mediu se urcă la suma de 498 fl. prin urmare medicii comunali, cari nu au să facă călătorii în cerc, sunt mai favorabil dotați decât cei de cerc.

Din raportul ministerial mai aflăm, că pentru provederea agendelor sanitare-polițiale sau la dispoziție 384 de medici districtuali și 65 de protofisici municipali, un lucru, care nepermite să ajungem la concluziunea, că în această direcțiune administrațiunea e mulțumitoare.

Ca tuș rece vine însă un alt loc al raportului ministerial, unde aflăm, că dotațiunea medicilor districtuali în termin mediu dă suma de 576 fl. după detragerea paușalului de drum 426, cea a protofisicului 1200 fl. după detragerea paușalului de drum 900 fl.

Între asemenea condițiuni, abstrăgând dela faptul, că la medicii districtuali e foarte restrâns prospectul de a înainta, la cei municipali apoi e eschis chiar, cum se poate pretinde, ca amplexiunii sanitar să stea la înălțimea chemării lor, ca ei să urmărescă în continuu toate cesiunile pe terenul igienic, se traducă în viață practică rezultatele științei, și să se nădărnicească nu numai la rolul de organ executiv pe terenul igienic, ci și la cel de inițiator în cele sanitare.

Instinctul de conservare îl silește, ca practica de medic să fie lucrul principal, și oficial să rămână ca lucru secundar.

La întrebarea a treia putem răspunde ușor. E lucru cunoscut, că influența medicilor la executarea măsurilor igienice e de tot redusă.

Pretutindenea medicii sunt numai organe informative, consultative, și e trist lucru, că atârână dela voia organelor administrative respectarea sau nerespectarea consiliilor medicale, a organelor, cari în cele sanitare sunt laici.

Cu considerare la împregiurarea, că din respect la jertfele materiale, nu avem prospecte pentru o radicală reformă în cele sanitare, cu considerare la împregiurarea, că în stadiul actual, când unii urgază, alții perhorăcăză schimbarea legii sanitare, abia vor cuteza cercurile competente să ia în luorare schimbarea legii, din aceste și din urgenta necesitate a îmbunătăți referințele sanitare ar fi de dorit ca pe baza legii actuale, care e mai bună decât cum i-a mers vestea, căci e făcută pe baze moderne, să se creeze pe cale administrativă unele instituțiuni transitorice conforme cu legea, și deosece e imposibil să se combată cu asemenea energie toate defectele, e impusă factorilor competenți datorința, să-și pună puterile acolo, unde e mai mare necesitate.

Din natura lucrului să privim mai întâi la medicii cercuali.

1. Pentru ameliorarea pozițiunii lor materiale și pentru asigurarea viitorului lor s'ar recere:

a) Comunele, cari compun cercul sanitar se fie obligate a solvi competențele lor în cassa comitatensă, și medicii comunali de aici să-și capete salariul. O asemenea întocmire este d. e. în comitatul Târnava mare. Ce e drept fiind și medicii cercuali amplexiunii comunali întocmirea stă în contradicțiune cu legea comunală, are însă avantajul că prin ea se asigură independența medicilor față cu primarii comunali.

b) Medicii cercuali să fie obligați de a se inserie ca membrii în fondul de pensii al medicilor comunali și cercuali.

c) Să se stabilească minimul salariului și al paușalului de drum (cam 600 fl. salariu și 100 fl. paușal de drum).

d) În comitatele, cari din al lor nu ar putea presta acel minim, să se acopere restul din partea statului.

e) În cazul din urmă medicul de cerc la propunerea comunelor respective după ce se va lua și votul comisiunii sanitare și al organelor de specialitate, se denumesc din partea comitelut suprem.

f) Pentru vizitele atât de di cât și de nopțe la bolnavi se fie puse taxe minimale.

g) Încasarea taxelor minimale se o facă protopretorele.

2. Susținându-se instituțiunea medicilor districtuali ar fi de a se enuncia după referințe locale, ca:

a) Medicul districtual să poată funcționa și în 2 districte vecine (un lucru care faptice se aplică în comitatul Brașovului).

b) Medicul districtual pe lângă remunerațiune se poată împlini agendele celui cercual.

c) Medicul comunal, dacă locuiesc în centrul districtului pe lângă remunerațiune se poată împlini funcțiunile celui cercual.

3. Spre a asigura o pozițiune mai independentă medicilor municipali și o mai mare influență în cele sanitare, în afaceri de resort se-i fie subordonate toate organele medicale având a-și înainta la acesta rapoartele lor speciale. Protomedicul are să subscrie el însuși toate mandatele privitoare la afacerile sanitare, cari numai în acel cas vor fi executate de către organele administrative, dacă vor fi contrasignate de vice-comite. Nu urmază contrasignarea în un termin anumit, atunci protomedicul are dreptul să se adreseze ministrului de interne.

4. În urmă ar fi a se dispune, ca medicilor districtuali se le dea adaose personale condiționat dacă din diverse motive nu pot fi executabile dispozițiunile din punct 2; medicilor municipali necondiționat; suma adaoselor se fie 500 fl. resp. 800 fl.

Aceste sunt propunerile, pe cari în conțelegere cu protomedicii din comitatele Brașov și Târnava mare am creșut că trebuie se le fac colegilor și celor ce se întresă de dezvoltarea și promovarea afacerilor sanitare.

Bine scim noi că propunerile aceste sunt numai o parte din întregul, avem însă

șperanță îndreptățită, că cele comunicate, luate din viața practică, vor preveni dorințele și pretenșiunile populațiunii și până la un grad oarecare și cele ale medicilor și vor pregăti calea reformelor sanitare.

Dr. Süßmann.

Arama „Tribunei“. *)

Dacă chiar și discursul „venerabilului și emeritatului director și profesor seminarial, Ioan Hannia (care a servit bisericii române ortodoxe greco-orientale 50 de ani), discurs ținut tocmai cu ocazia inaugurării „mesei studenților“, înființată de institutul de credit și economii „Albina“ la inițiativa domnului Director executiv, Parteniu Cosma, — este pentru „cei mai mari (!) Români din lume“, cari paradază cu *explozivele lor sentimente pentru binele (!) tinerimei române*, un lucru „greșos“, „scârbos“, „de care li se face scârbă“, atunci pot s'o scie „lumenii di lumenosi“ (să nu întrebuițăm er cuvântul „întunecați“):

I. Că „Tribuna“ pentru biserica noastră română ortodoxă greco-orientală din Transilvania și Ungaria a fost la început = întunec; și

II. Că „Tribuna“ pentru biserica noastră română ortodoxă greco-orientală din Transilvania și Ungaria este astăzi = întunec și întunecat;

III. Că Dumnezeu cel tare și puternic, care proteje biserica română ortodoxă greco-orientală din Transilvania și Ungaria, va trimite în viitor asupra „lumenilor fortetare lumenosi“ urgia = cel mai întunecat întunec.

Doar acum vor putea observa și „lumenii lumenosi“ gradațiunea întunecului întunecat!

Și dacă ei dau scôlei, care recunoșce faptele bune, reale și național-romănesci ale omenilor, care laudă pe binefacătorii celor 50 de studenți români lipsiți, dar eminenti, dacă ei dau unei astfel de scôle epitetul „detestabilă“, atunci scôla lor proprie, a acestora, cărora „li se face scârbă“, când aud pomenindu-se binefacătorii studenților români, merită din punct de vedere etic cel puțin numirea de „scôla condamnabilă“.

„Scandalul dela Asociație“.

Sub acest titlu continuă „Unirea“ războiul declarat comitetului Asociațiunii și încă într'un mod într'adevăr „scandalos“, trăgând la răspundere acum pe „cei cinci neuniți“ din comitet și punându-le nise întrebări, la cari ei nici atunci n'ar avé să răspundă, când ar fi datori să stea de vorbă cu acel diar fanatic, la care nu credem să fie abonați, pentru-că acele întrebări pot privi numai presidiul comitetului.

Nu scim răspunde-va presidiul la acel articol sau ba. Tonul lui pătimăș nu merită atâta considerare din partea unui oficiu.

Fiind însă că „Unirea“ și acuma susține că d-șora Iovescu nu ar fi calificată pentru scôla civilă de fete, și pretinde ca comitetul să o dea afară din postul de profesoră și se institue pe dl Dăian, carele ar avé calificatiune superioară, dăm aci în traducere fidelă testimoniile de calificatiune ale d-șorei Iovescu, pe care noi le-am vădut în original, și ni le-am decopiat. Poftim:

Nr. 350/895.

Certificat interimal.

În sensul §-lui 9 al regulamentului relativ la examenul de calificatiune al învățătorilor pentru scôlele superioare populare și civile, prin această constat oficial, că d-șora Eugenia Iovescu a depus examenul de cali-

*) Veđi Nrii 221 și 224 a. c.

fiicațiune din obiectele secțiunei (szakcsport) studiilor matematice și naturale, în zilele 18—21 Iunie a. c. înaintea comisiei regnicolare pentru examinarea învățătorilor la școlile superioare, populare și civile, și la acest examen a obținut calcul general de eminent (1). Budapest, 15 Octombrie 1895. Zirzen Janka m. p., directoră. (L. S.)

Tot asemenea și tot cu calcul general eminent este și testimoniu de cualificațiune pentru gimnastică. (Credem că celibii dela „Unirea” nu vor susține că și pentru gimnastică ar fi un domnișor mai potrivit de învățător la fete mari decât o domnișoră).

Am vădut și testimoniu de cualificațiune pentru școlile elementare, și din limba germană este cualificată tot cu eminență pentru școle elementare cu limba de propunere nemțescă.

Am vădut afară de aceste 14 testimonii semestrale des, re 7 ani de pedagogie, din cari 3 ani la pedagogia superioară de stat din Budapesta, *tote cu calculi eminenți din tote studiile*, încât dacă ar fi introdus și la pedagogii o promoțiune la doctorat, „sub auspiciis Regis”, dșora Iovescu negreșit ar fi distinsă cu titlul de Dr. „sub auspiciis Regis”.

În fine am avut norocirea a și conversa cu dșora Iovescu decând și a ocupat postul de profesoră, și au conversat toți membri din comitet p ntru că Dsa în societatea părintelui seu i-au cercetat, și putem constata că scie perfect românesce, vorbește mai fluid și mai frumos decât multi din colaboratorii „Unirei”.

Ce mai voiesce „Unirea”?

Mai pôte sustine că această escelentă putere didactică este o „mediocritate” că este inferioară în cualificațiune pentru șola civilă de fete dlui Dr. Dăian, carele încă n'are numai examenul fundamental pentru gimnasiu?

Nu se sfiesce ea a persecuta pe o domnișoră, și încă pe o domnișoră cu astfel de cualificațiune, pentru-că ea din întemplantare nu este greco-catolică?

Și încă „Unirea” „nomen et omen” face imputări altora că sunt confesionalisti!

PARTEA ȘIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ

Meditațiuni istorice.

(Urmare din Nr. 109 și încheiere).

III.

Urmările și influințele desbinării asupra biserice și națiunei (române).

„Însă acum era târziu, „pentru că ura era deja „înradăcinată între frați, și „dușmanii românilor, cari nu „dorm nici odată, priveghiau, „ca să nu se stingă vreo- „dată din mijlocul lor acest „foc infernal!”

Simeon Bărnuț: Raporturile Rom. și Un. pg. 21 și 22.

După ce în liniamente generali am schițat după putere istoria românilor înaintea și pe timpul desbinării, permiteți-mi, iubiți cetitori, a vă espune pe scurt, ce urmări și ce influințe a avut această desbinare (unire) asupra biserice și națiunei noastre?*)

După ce se întări unirea cu Roma formal, după ce Atanasie a fost instalat, ca l. episcop greco-catolic, sôrtea biserice și națiunei noastre deveni mai grea, contra tuturor așteptărilor celor uniți. Acum târziu numai, sê convinseră bieții români, că unirea cu biserica Romei a fost numai o apucătură politică a inamicilor românilor.

Acum numai sê conving, că multe promisiuni făcute au fost numai vorbe'n vânt, departe de ori-ce realizare. Chiar Metropolitul Atanasie, care credea că prin unire îi crește puterea sa, și-a perdut o și p'aceea, pe care a avut-o. El, ca Metropolit e supus unui teolog iesuit, fără de voia căruia nu pôte face nici un pas, nu pôte trimite nici măcar vre o epistolă la un amic al său. În sinode, ce-i drept, numai presidiază superintendutul calvin; dar nici Archiepiscopul român, ci rectorele iesuitilor. Cu alte cuvinte bieții români, cum am dice, scăpară cum scăpară din ghiara lupului și s'au aruncat de bună voie în ghiara hienelor batice! Îndată după desbinare Episcopul catolic din Alba Iulia își supune pe Archiepiscopul nostru și și-l face vicar; ăr cel din Strigoni și-l face sufragane Pe lângă această sclăvie sê mai adauge și o discordie între uniți și ortodocși, produsă mai ales prin îngânfarea celor d'întâi. Toți asesorii consistoriului greco-catolic devin instrumentele papilor și a altor streini „lucra pe întrecute — dice Bărnuț — spre cea mai profundă durere a clerului și a totă națiunea, ca sê numai scape biserica română nici odată de sub această subditelă rușinosă: fii nefericiți! Cine vê va apăra, dacă părinții vostri dau mâna cu streinii în contra voastră?

Cu unirea de odată a întrat o ură între români, care a durat 80 de ani. Iertați-mă, fraților, — continuă Bărnuț — sê trec cu vederea furiile iadului, care i-au slășiat pe români! Nu pretindeți (postulareți) ca sê vă descriu, cum sê certau fii cu părinții; cum sê băteau, frați cu frați, fără sê știe pentru-ce; cum sê afuriseau preoții unii pe alții etc.

Cine ar putea spune suferințele românilor din acele turburări? Pe cei neuniți, cari își aveau preoți, nu-i apăra nici o lege în țară și pe deputații, ce-i trimiteau la curtea împărătescă, dușmanii lor făceau sê-i arunce în prinsore. Așa erau împrejurările de grele, încât protopopul unit Nicora Beianul, sê exprimă într'o epistolă către Inocențiu!*) „Tare mē tem, că nu vom avea alt folos din unirea această, care am făcut-o; ci vom rămânea numai cu ura între frați și cu muștrarea cugetului!” Alt protopop strigă cu glas mare: „i-au înșelat pe români cu unirea” dar era târziu ura era deja înradăcinată între frați!

Dacă luăm acum în considerare și foloșele unirei precum d. e. că: Românii aveau mai multă trecere la curte; că prin unire sê ridicară școle române, din cari eșiră omeni ca Șincai, Maior, Micul etc. că românii mai căștigară bunuri și alte foloșe, cu cari sê fălesc mulți uniți, apoi trebuie sê mărturisesc dimpreună cu Ilarian, Bărnuț și alții, cari încă au fost uniți, că, ău, mare e diferența între foloșe și perderi, ca cerul de pământ!

Și ôre fără de a se desbina românii, nu puteau ei sê și ridice școle? Ôre fără de a fi uniți, un Maior, un Șincai, un Clariu (Micul) nu sê puteau forma? Ôre ei nu puteau studia și neuniți la Roma, în Viena, sau alte cetăți? Ba da!

Și încă tote acestea le puteau îndeplini, ajunge românii nedesbinați cu succes mai bun și într'un timp pôte mai scurt, căci ca membrii uneia și aceleiaș națiuni, uniți în cuget și în simțiri, convinși de nobila lor chemare, puteau lucra cu succes mai bun pentru vre-un scop nobil, măreț și frumos!

Dar, desbinați odată, în loc sê lucra viribus unitis, sê sfășie frați între frați!

Da, acestea și multe alte rele, totatătea urmări și influințe ale desbinării confesionale, mai târziu fură observate de români, și mulți dintre

ei încep a sê aduna ăr sub scutul mamei lor celei vechi. Mai mulți protopopi ridică protest energie contra amăgirilor și nedreptăților făcute, nu sê supun lui Atanasie, pe care-l priveșc ca pe un trădător, ca pe un vândător de sânge, demn de pedepsa cuvenită unui vândător! Bravul Dositheiu, protopopul Maramureșului, iriteză pe popor, și face, ca o mare parte sê trecă în sinul bisericei mame. Aceste proteste — tot atâtea ehouri ale inimilor românesce, îl fac pe Leopold sê slobodă un decret în 13 Febr. 1702, în care numesce pe români nesupuși și desprețuitori de ordinile Maiestăți Sale și i îndemnă prin amenințări sê rămână la biserica Romei. Dar pelângă tote insistările lui Leopold, pelângă tote amenințările, românii tot trecură fôrte mulți în sinul bisericei mame, așa că pe la 1702 erau aprocsimativ socotit: 20 familii unite și 128 familii neunite, în Ardel și Ungaria*)

Cu tote acestea au mai rămas o mică parte față de cealaltă, în unire cu biserica Romei, având un episcop în Blășiu. Autoritatea episcopului greco-catolic rămase tot aceea, ca și sub Atanasie, cu o mică diferență, până pela anul 1850, când episcopia sê ridică la rang de arhiepiscopie! În ce privește pe greco-orientali, aceștia se pare că plutiau pe o mare furtunosă, după cum dice P. S. S. episcopul N. Popea, în o naie fără cărmă, fără vesele, și fără catarg, aruncată în mijlocul oceanului, împinsă de valuri încôce și violente, pătrunsă de apă din mai multe locuri, aprôpe de a se cufunda în abisul mării pentru totdeauna. Ei au rămas dela 1698 — 1761 fără episcop; la 1761 li sê dete, ca provisor, episcopul sêrbesc dia Ofen (Buda); ăr propriul lor episcop li sê dete la 1783, era însă supus celui din Carlovitz. Dela 1783, pe lângă totă întregitatea timpurilor fac progrese gigantice. Urmădă episcopi ca Vasile Moga. În timpul mai recent un „Andrei Baron de Șaguna” numit cu drept cuvânt „Marele”, li scôte de sub orice subditelă, la 24 Dec. 1864 ridică episcopia la rang de Arhiepiscopie, și în chipul acesta, ridică pe românii greco-orientali la starea, în care sê află astăzi!

Ôre ce n'ar fi putut face un Șaguna, dacă totă națiunea ar fi format un corp întreg, unit în cuget și simțiri?

Ôre tot acolo, ar fi Românii astăzi, unde sunt acum; dacă ar fi lipsit dintre ei desbinarea, „acest laț, dice Bărnuț, cu care ne-au prins străinii; acest „fur, cu care ne-au încăierat; această „spaimă, cu care ne-a înfricoșat; acest „șarpe, cu care ne-a întopsecat.”) această plantă esotică după P. S. S. episcopul Popea, care s'a implantat în pământul nostru național??!!“

De n'ar fi fost unirea, de sigur, că Românii ar avé astăzi mai multe drepturi, s'ar afla într'o stare mai favorabilă!

Êta, iubiți cetitori, urmările și influințele desbinării! Ea a împedecat progresul Românilor, (aș puté dice), într'un grad însemnat! Ea a produs ura între Români, care cu durere, trebuie s'o mărturisesc, nici până astăzi nu s'a stins.

Făcând abstrațiune dela partea dogmatică a temei mele, de carea pentru astădată nu vreau sê mă ocup, este de interes pentru Românii de ambele confesiuni a constata, dacă e adevărat ceea-ce se afirmă pe ici și pe colea: că Românii din ținuturile de astăzi ale monarchiei austro-ungare, numai prin desbinarea lor religioasă, va sê dică prin unirea bisericească cu Roma, au putut face început salutar pentru a lua o pozițiune mai favorabilă în stat, și pentru a intra în calea progresului cultural?

*) Crișan: Beitrag, etc.

**) S. Bărnuț pag. 24.

Pentru a resolvi o cestiune ca această se recere o lucrare mai largă, care nu ar încăpea în cadrele înguste ale modestului meu operat. Tot ce pot și cred că e de trebuință sê dic la acest loc, este: că dacă privim la rezultatele din trecut nu se pôte nega, că devenind o parte a Românilor prin actul uniunei bisericesce într'o pozițiune mai favorabilă în stat, s'au ivit în decursul timpului în partea Românilor gr.-catolici genii mari, spirite mărețe ca ale lui Șincai, Clain, Maior, Bărnuț și alii, cari pe atunci în adevăr au contribuit mai mult ca toți alții la deșteptarea conștiinței naționale la Români și a îndemnului pentru o cultură națională, pe când clerul lor superior punea tot pondul silințelor sale spre a propaga doctrinele iezuitice și ura pentru toți, câți nu se supun dominațiunei papale. ăr românii gr.-orientali credincioși bisericei străvechi stăteau împilați sub asupriri duple, religioși și politice, până când în urmă, mai ales după ce din grația Monarchului sê deschise pe la 1820 preparandia română din Arad, apărură pe orizontul nostru cultural unii bărbați luminători, ca Cichindeal, Lazar, Bojinca, Loga, Murgu și alții, cari fac mândria noastră națională de pe acele timpuri.

Dar întreb eu: Dacă la primele încercări ale streinilor de a ne desbina și dușmăni între noi înșine, clerul superior, unicul reprezentant al poporului român ar fi avut tăria sufletescă de a rezista — dacă nu activ, cel puțin pasiv — la intrigile dușmanului, și nu ar fi produs el însuș desbinarea regretabilă ce durază până astăzi, ôre unitatea și constanța Românilor nu ar fi eluptat în curând o pozițiune cu mult mai dămnă pentru numărul cel mare al Românilor compacti? Și ôre devenind astfel într'o pozițiune independentă și de întregile iesuitice nu ar fi putut intra întreg poporul român, mai curând și mai cu mari rezultate în calea unei culturi adevărat civilisătoare?

Ajunge a pune această întrebare, pentru ca drept răspuns să ne putem felicita vădând, că partea cea mai mare a Românilor din ținuturile Ungariei și ale Transilvaniei față cu tote persecuțiunile bisericesce și politice a rămas credincioasă bisericei strămoșesce, carea după conlucrarea capilor și a corporațiunilor ei organice ne asigură rezultatele cele mai bune în calea culturală făcându-ne liberi de tote caprițiile scolasticilor, cari caracterisază prea viu biserica apusană.

Perseveranța în credință a martirului metropolit Sava, iubirea de popor a episcopului Moga, tactul și înțelepciunea marelui organizator al biserice Andrei metropolitul sê ne fie esemplu și îndemn pentru a umbla în urmele lor, spre folosul gintei noastre române.

Sê-i lăudăm deci pe aceștia și pe toți cei ce urmăz lor și sâ-i venerăm și sê dicem cu autorul vechei metropolii: *)

„Laudă și mărire clerului, care „nu s'a lăsat a fi amăgit pentru un „blid de linte; laudă și mărire poporului, care și atunci, ca totdeauna „sciu opune bărbăția română curselor „celor viclene ale inamicilor biserice!” Laudă și mărire tuturor acelor nobile ființe, cari sub grele și suprimătoare împrejurări, justificară înaintea lui Dumnezeu și a lumii prin fapte neuitate ăsa poetului:

„Că Românii'n astă lume“

„Ori ce rele-a suferi;“

„În legea, în care se nasce,“

„În ea scie a muri!“

Vasilie,
cleric anul I.

*) Datele istorice după S. Bărnuț.

*) Episcop greco-catolic.

*) Vechia Metropolie p. 105.

Nr. 398/895

[190] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante la școlile noastre confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Hațegului se descrie concurs în diariul „Telegraful Român” cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

1. Nucșóra, (concurs repetit) cu salariu de 360 fl. cuartir și lemne computeate în prețiu de 40 fl.

2. Petrila, parochia de sus cu salariu de 300 fl.

Reflectanții la aceste posturi au ași asterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigoare, la subscribul în Petroșeni.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Hațegului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Petroșeni, la 4 Septembrie 1895.

Avram Stanca
adm. protopresb.

Nr. 444/895

[181] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa III-a din Stena cu filia Viscri, protopresbiteratul Cohalmului, pelângă neputinciosul paroch Iosif Lup, pe baza incuviințării Prea Venerabilului Consistoriu arhidiececan dto 6 Iunie a. c. Nr. 4032 B. se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din toate venitele parochiale computeate și statorite cu suma de 435 fl. 10 cr. anual.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan vor avea așterne concursule lor instruite în sensul legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Despre starea parochiei concurenții și pot lua informațiuni sau dela oficiul protopresbiterat sau dela cel parochial din Stena.

Cohalm, 31 August, 1895.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Mircea,
protopop.

Nr. 253/895

[180] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc, devenit vacant prin abdicarea dela școla comunei bisericesci gr. or. Gârda de sus cu filia Négra de sus, în protopresbiteratul Câmpenilor, se descrie concurs, după conțelegerea cu comitetul parochial, cu termen de 15 zile dela prima publicare oficiasă.

Emolumentele sunt 300 fl. v. a. din repartitie și cuartir încălzit.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale la oficiul protopresb. gr. or. din Câmpeni.

Câmpeni, 30 August 1895.

Romul Furdui,
protopop.

Nr. 355/895

[185] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa III-a Chitid în tractul protopresbiterat greco-oriental al Hațegului, pelângă neputinciosul paroch Ignatie Cerbicean de acolo pe baza ordinațiunii Prea Venerabilului Consistoriu arhidiececan din 6 Iunie a. c. Nr. 3914 B. se descrie concurs repetit cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”

Fiitorul capelan conform declarațiunii parochului are drept la jumătate din toate venitele parochiale statorite în ședința sinodului parochial din 14 Februarie 1895 în suma totală de 399 fl. venit anual.

Concurenții au ași asterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigoare în termenul arătat mai sus, la subscribul în Petroșeni.

Oficiul protopresbiterat greco-oriental al tractului Hațegului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petroșeni, la 8 August, 1895.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Nr. 336 protop. 1895

[184] 3—3

CONCURS.

În parochia de clasa III-a Șeica-mare protopresbiteratul Mediașului, publicându-se concurs și neivinduse nici un candidat se descrie prin acesta concurs nou cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post dau preste tot suma de 445 fl. v. a. statorite în ședința comitetului parochial din 30 Aprilie a. c.

Informațiuni mai de aproape despre starea parochiei, se pot lua la oficiul protopresbiterat și la comitetul parochial concernent.

Concurenții au să-și înainteze cererile lor instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Mediaș, 24 August 1895.

Oficiul protopresbiterat gr. orientat al Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul Mircea,
adm. protopresb.

Publicare de licitațiune.

Subsemnatul comitet parochial prin acesta aduce la cunoștință publică, că înaltul Ministeriu reg. ung. de agricultură a incuviințat cu Nr. 27730/895 vinderea alor 14 jugăre catastrale din pădurea de fag a bisericeii noastre de aici, aflătoare pe teritoriul acestei comune „la Strâmba”.

Pentru vinderea acestei păduri se publică licitațiune publică, ce se va ține în cancelaria oficiului parochial de aici la 26 Octobrie (7 Novembre) a. c. Pădurea de vândut este prețuită prin pădurariul suprem cercual cu 506 fl. 40 cr. dela care sumă 10% sunt a se depune ca vadiu înainte de începerea licitațiunii, din partea doritorilor de a o cumpăra. [189] 2—3

Condițiunile speciale de licitațiune se pot afla până la ziua sus amintită la oficiul parochial de aici.

Comitetul parochial român gr. or.

Geröfi-Dângău, 1 Octobrie 1895.

V. Teotelecan, N. Tomoș,
paroch, preș. com. par. episcop I.

PETRU BARBU

măiestru-tapiser,

Sibiu, str. Morii Nr. 4.
(casele ereșilor Habermann)

se recomandă p. t. publicului pentru confecționarea de lucruri noue, precum și pentru tot felul de decorațiuni și reparațiuni în acest resort în și afară de casă cu prețurile cele mai ieftine.

[187] 2—3

Nr. 116/895

[183] 3—3

CONCURS.

Pe baza aprobării Venerabilului consistoriu arhidiececan dela 6 Aprilie 1895 Nr. 2475 B. și a conțelegerei cu comitetul parochial se publică concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericescă de clasa III, Gârda de sus cu filia Négra de sus din protopresbiteratul Câmpenilor cu termen de 30 zile dela prima publicare în diariul „Tel. Rom.”

Emolumentele sunt 569 fl. v. a. venite sigure și sistemisate precum și alte venite nesigure.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele necesare la subscribul oficiu până la termenul cuvenit.

Câmpeni, 8 Iunie, 1895.

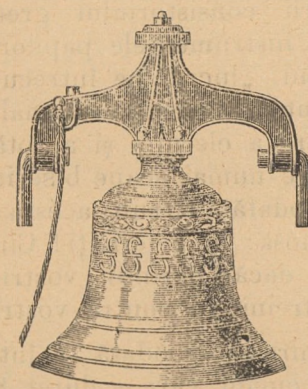
Oficiul protopresbiterat greco-oriental din Câmpeni.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Turnătoria de clopote și de metal a lui**Antoniou Novotny**

în Timișóra — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

[43] 15—21

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Intinde mâna norocului!**500,000 mărci**

ca câștig principal în cel mai favorabil cas oferă tragerea de losuri cea mare din Hamburg, care e aprobată și garantată de stat.

Cea mai avantajoasă arangiere a noului plan este astfel, că în decurs de câte-va luni se decid cu siguranță 112.000 losuri cu 56.200 de câștiguri, în sumă totală de

10,981.720 mărci;

între acestea se află câștigul principal de

500.000 mărci,

special însă:

1 câștig	á 300.000
1 "	" 200.000
1 "	" 100.000
2 câștiguri	" 75.000
1 câștig	" 70.000
1 "	" 65.000
1 "	" 60.000
1 "	" 55.000
2 câștiguri	" 50.000
1 câștig	" 40.000
3 câștiguri	" 20.000
21 "	" 10.000
46 "	" 5.000
106 "	" 3.000
226 "	" 2.000
822 "	" 1.000
1325 "	" 400
38050 "	" 155

15590 câștiguri á marce 300, 200, 150, 134, 100, 98, 69, 42. 20.

Kaufmann & Simon,
afacere de bancă și de cambii în Hamburg.

Noi mulțumim onorabililor noștri mușterii pentru încrederea ce au avut-o până acum în noi, și pentru-că casa noastră e cunoscută pretutindenea de un lung șir de ani, și rugăm pe toți aceia, cari se interesează de o tragere de losuri necondiționat solidă și în la aceea, ca interesele lor să se valideze în ori și ce direcțiune, să se adreseze numai direct la firma noastră Kaufmann et Simon în Hamburg. Noi nu stăm în legătură cu nici o altă firmă și n'avem agenți încredințați să vândă losuri originale din c lecta noastră, ci noi corespondăm numai direct cu mușterii noștri și aceea se bucură de toate avantajele unei corespondințe directe. Toate comanda, cari vor sosi la noi, se vor înregistra îndată și se vor efectui foarte prompt.

[186] 2—5